

ВСТУП

Молодь — це верства населення, якій уряди цивілізованих країн приділяють особливу увагу. І це зрозуміло, адже від виховання молоді, її належної освіти залежить майбутнє цілих націй чи навіть цивілізацій. Таким чином, молодіжна політика, виглядає, буде набирати все більшого значення в контексті будь-яких реформ, що їх проводить та чи інша країна. Певне розуміння важливості даного питання є і в нашій державі, про що й говорить вже саме існування Міністерства молоді і спорту. В Україні, на сьогодні, прийнятий закон «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні». Однак,

через ряд чинників ледве чи можна задовільно оцінити молодіжну політику нашої держави. А їй вкрай потрібно уділити належну увагу, адже на сьогоднішній день питома вага молоді (а це люди віком від 14 до 35 років) щодо всього населення в Україні становить 20%. Частиною національної політики щодо молоді є заходи, направлені на розумне використання людьми даної категорії свого вільного часу.

За дослідженням національних інститутів вільний час українська молодь проводить здебільшого на природі (47 %). Популярними є й розважальні види дозвілля, які потребують матеріальних витрат клуби: кафе, кінотеатри (близько 30 %). Третина присвячує вільні хвилини своєму хобі. На вибір виду дозвілля впливають рівень освіти і матеріального благополуччя, тип поселення і регіон проживання, стать і вид зайнятості. Селяни частіше проводять час на дискотеках, оскільки — там це єдина розвага. Найбідніші респонденти частіше блукають вулицями. Малозабезпечена молодь жодного разу не зазначила, що відвідує концерти класичної й органної музики, виставки та вернісажі, дбає про свою зовнішність і здоров'я, фізичне й духовне вдосконалення. Матеріальний рівень впливає на вибір виду дозвілля, на формування духовної культури. Найнижчим авторитетом у молоді користуються державні культосвітні заклади. Зважаючи на ці цифри, бачимо, що молодь, а особливо найбідніша та малозабезпечена, потребує опіки та допомоги, але для цього потрібно якісно з нею комунікувати, мати добрий зв'язок, йти туди де вона проводить свій вільний час.

З цього огляду цікавим для нас було б вивчення досвіду «класика західно-християнської педагогіки» італійського священика Дона Боско, який у XIX столітті, не маючи жодних сучасних засобів зв'язку, згуртував біля себе дітей та молодих осіб, навчаючи їх і допомагаючи їм проходити соціальну адаптацію, бути готовим до зрілого життя. Розроблена ним система виховання лягла в основу педагогічної діяльності основанийого ним згромадження Салезіян.

Історія вже не раз засвідчила, що педагогічна діяльність салезіян приносить добрі плоди, позитивні результати при вихованні юнаків і дівчат. Методи їхньої педагогіки сприяють побудові діалогу між молоддю та вихователями, тому їх висвітлення та аналіз виглядає актуальним і несе практичну значущість для тих, хто працює з юнацтвом.

Тому головною метою нашої роботи є висвітлити, проаналізувати та обґрунтувати основні засади педагогічної діяльності згромадження отців салезіян, які вони використовують при роботі з українською молоддю. За завдання ми собі поставили відстежити розвиток

та становлення основних педагогічних осередків отців салезіян в Україні та представити основні способи, засоби та прийоми роботи з юнацтвом, а також висвітлити основні принципи салезіянської виховної системи.

Об'єкт дослідження нашої роботи: превентивна (запобіжна) салезіянська система виховання молоді за Святим Іваном Боско.

Предмет дослідження: закономірності й принципи, зміст, технології, методи, прийоми та форми, спрямовані на виховання та формування особистості, які використовуються отцями салезіянами.

При написанні даної роботи ми використовували аналітично-описовий метод та метод інтерв'ю. Вони нам і допомогли як у висвітленні історичних здобутків педагогічної системи отців салезіян, так і спробі їхньої оцінки.

Напевно зайвим є говорити про потребу даного дослідження, адже в Україні ми маємо вкрай мало робіт, що висвітлюють власне християнські методи виховання. Справді, після тоталітарного радянського насліддя, ця ділянка у педагогіці є практично порожньою. Тому досвід, що міг вільно себе реалізувати на Заході, може стати в пригоді всім тим, хто посвячує своє життя вихованню молоді.

Для розкриття даної теми нашу роботу ми поділили на два розділи. У першому розділі ми спробуємо представити життя Дона Боско, його діяльність, як засновника згромадження отців салезіян. Далі опишемо педагогічну систему салезіянського згромадження, основні принципи та завдання, якої полягають у вихованні молоді особи. Також проаналізуємо діяльність отців салезіян в Україні.

В другому розділі ми більш детально зупинимось на ділянках пастирсько-педагогічної діяльності отців салезіян в Україні. Зокрема, конкретні методи та засоби, які допомагають зацікавити молодь, заохотити вести духовне життя, а також осередки, які працюють на основі виховної системи Дона Боско, де молодь може себе реалізувати. При висвітленні даної теми перед нами стояли труднощі з бібліографічним матеріалом, котрий би систематично подавав інформацію щодо нашої проблематики. Однак, аналізуючи Хроніки парафії Покрова Пресвятої Богородиці у Львові, інтернет-ресурси, нам вдалося реконструювати історію праці отців салезіян в Україні. Крім того, за сприяння інтерв'юерів — о. Максима Рябухи та п. Віри Парфьонові — ми отримали корисну інформацію щодо методів праці, котра проводиться Згромадженням.

І, звичайно, корисними для нас стали ті книги, які вже давно відомі українському читачеві, що цікавиться даною проблематикою: Іван Ортинський Проект Дон Боско, Дон Боско й скоро на поміч, о. Кирило Селецький Отець Іоан Боско Його життя і діяльність, Мілена Рудницька Св. Іван Боско. Педагог молоді, Дон Боско: Людина — Педагог — Святий, Оноріно Пістеллато Салезіянський дух. Ці автори дослідили життя та діяльність отця Дона Боско, розвиток салезіянської системи виховання, діяльність ораторії. В свою чергу Марко Дурандо, Альберто Мартеллі Анімуючи, навчаємось (Засоби виховання для молодих аніматорів), висвітлюють проблематику педагогічної діяльності у праці з молоддю.

В такий спосіб ми спробували описати діяльність салезіянської спільноти в Україні та проаналізувати і висвітлити основну специфіку та особливості їхньої роботи на українських теренах.

ВИСНОВКИ

В нашій дипломній роботі ми, намагаючись представити виховну систему Дона Боско та її реалізацію в Україні отцями салезіянами, хотіли представити нові педагогічні підходи,

котрі можуть стати в пригоді всім тим, хто займається працею із молоддю. Слід зауважити, що сам метод виховання полягає не тільки у виконанні тих чи інших вказівок самим педагогом, але звертає увагу на внутрішній стан вихователя. Як ми показали в нашій роботі, сам життєвий шлях Святого був для нього вчителем, котрий «підказував» методи праці з молодими людьми. Такою «школою» для нього була його сім'я, в якій добрим вихователем була Іванова мати; саме вона вміла поєднати лагідність зі строгістю та вимогливістю, довершуючи їх молитовною поставою. Виглядає, що ці принципи супроводжували Дона Боско крізь його життя.

Оригінальність його підходу виховання полягала у формуванні так званої превентивної системи виховання. В її основі лежить віра, розум й доброта. Саме ці постулати, закладені у систему виховання Дона Боско, сьогодні дають значні позитивні результати у спілкуванні із молоддю.

Це, ж стосується і діяльності отців салезіян в Україні. Вони заснували чимало осередків у різних містах нашої держави, де вже не одне покоління молодих людей віднаходить підтримку, увагу та любов, а, навіть, здобувають базову та середню освіти. Зокрема, основними проектами, які вже знайшли свою реалізацію в Україні, стали заснована отцями салезіянами ораторія св. Домініка Савіо, Катехитична школа, Молодіжний навчальний центр у Львові. Натомість школа аніматорів та організовані ними табори «Веселі Канікули» розвинули свою діяльність по всій Україні. Активна робота із молоддю, що ведеться у Дніпропетровську, Верхньодніпровську, Ужгороді та Києві свідчить про те, що салезіянський рух на українських теренах охоплює все більші кола молодих людей; а особливо тих, які потребують цього, з огляду на своє соціальне становище. Їм дається можливість не тільки отримати певне релігійне виховання, а й добру кваліфіковану освіту, що дарує їм можливість в майбутньому самореалізуватися.

У даній роботі проведено дослідження основних методів та засобів, якими користуються у своїй діяльності отці салезіяни на українських теренах, враховуючи специфіку нашої держави, наших традицій та цінностей. Основа їхнього підходу полягає в тому, що педагог не стільки дає своєму учневі вказівки, скільки просто присутній серед своїх вихованців. Враховуючи те, що молоді люди мають потребу у постійній фізичній та пізнавальній діяльності, вихователь постійно пропонує їм нові види праці та відпочинку. Тому салезіянська система пропонує юнакам та дівчатам вже з молодих літ освоїти певну спеціальність, розуміючи що «зайнята» людина не має часу на пустування. Таким чином, превентивна виховна система, запроваджена Доном Боско є альтернативою до сучасних виховних систем, які використовуються в освітніх закладах України. Адже у школах переважно застосовується репресивна система виховання, яка полягає у відстороненні вихователя від вихованця і виконує насамперед функцію наглядача, котрий при порушенні норм карає. Цікаво, що такий підхід отців салезіян долає унаслідок радянську упередженість, що «церковне» виховання придушує людську творчість та робить людину пасивною, бездіяльною. Наявний приклад, власне, показує зворотнє. Так, зокрема, впровадження системи Дона Боско в освітньо-виховному центрі, що діє у Львові, є по суті, викликом і пропозицією для педагогічного підходу у нашій країні. Він міг би навіть слугувати моделлю реформування виховної роботи у шкільних та позашкільних закладах виховуючи справжню особистість.

Проілюстровані методи та ідеї, які використовуються оо. салезіянами у їхній педагогічній діяльності з молоддю в Україні повинні стати пріоритетними і яскравими прикладами для усіх організацій, які працюють з такими особами. Особливо ця модель виховної системи

могла б стати добрим фундаментом для державних соціальних організацій, бо саме на них припадає основний відсоток молоді, яка потребує доброго виховання. Зазначимо, що висвітлена тематика передбачає подальші напрями дослідження, а саме важливим є відстежування основних тенденцій та викликів, які стоять перед сучасною молоддю людиною і аналіз тих кроків, які будуть робити отці салезіяни, виховуючи молодих українців. Адже ці християнські педагоги стали потужною армією вихователів, котра вишколює з українського юнацтва власне синів та дочок свого народу, які, віримо, стануть завдатком християнського майбутнього нашої держави.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ I. ПРЕВЕНТИВНА (ЗАПОБІЖНА) СИСТЕМА ВИХОВАННЯ ДОНА БОСКО ТА ДІЯЛЬНІСТЬ ОТЦІВ САЛЕЗІЯН В УКРАЇНІ.....	8
1.1. Життя та діяльність Дона Боско.....	8
1.2. Салезіянська система виховання за святим Іваном Боско.....	17
1.3. Діяльність отців Салезіян в Україні.....	25
РОЗДІЛ II. ПАСТИРСЬКО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ОТЦІВ САЛЕЗІЯН В УКРАЇНІ.....	33
2.1. Спортивний рух та молодіжний навчальний центр оо. Салезіян.....	33
2.2 Ораторія і школа святого Домініка Савіо.....	39
2.3. Салезіянські аніматори.....	47
ВИСНОВОК.....	57
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	60
ДОДАТКИ.....	64